

A Fővárosi Ítéltábla az 1000. sz. Ügyvédi Iroda (...; ügyintéző: dr. Dantesz Péter ügyvéd) által képviselt felperes neve (felperes címe) felperesnek a Nagy és Kiss Ügyvédi Iroda (...; ügyintéző: dr. Nagy Szilárd ügyvéd) által képviselt ... (...) alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Budapest Környéki Törvényszék 2016. szeptember 29. napján kelt 1.G.40.316/2015/14. számú ítélete ellen a felperes részéről 15. sorszámon előterjesztett fellebbezés folytán indult másodfokú eljárásban meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja;

kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 36.980 (Harminchatezerkilencszáznolcvan) forint + áfa összegű másodfokú perköltséget;

a felperes személyes költségmentessége folytán le nem rótt 118.300 (Száztizennyolcezerháromszáz) forint jogorvoslati illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A fellebbezés elbírálása körében irányadó tényállás szerint a felperes mint adós és az alperes jogelődje (a továbbiakban: alperes) mint hitelező között 2009. április 21-én változó kamatozású, CHF alapú, változó futamidejű fogyasztói hitelszerződés jött létre 2.000.080 forint összegű hitel személygépjármű megvásárlásához történő nyújtásáról. Az 5. pontban a hitel futamideje 48 hónapban került meghatározásra, a 6. pont utolsó mondata szerint a maximális futamidő 60 hónap.

A 7. pont a következőket tartalmazta: " A hitel visszafizetése: az Adós a hitel visszafizetését 48 havi törlesztőrészlet megfizetésével teljesíti. Havonta esedékes törlesztő részlet összege: 56.931 Ft. A törlesztőrészletek tartalmazzák a Beépített Casco Biztosítási Szolgáltatás díját.

Deviza alapú finanszírozás esetén a törlesztőrészletek forintban fizetendő összege a devizanem árfolyam és kamat alakulásától függően változhat. Ennek jelentős kockázata abban rejlik, hogy a forint leértékelődése nemcsak az esedékes törlesztőrészletek növekedését eredményezheti, de a teljes hátralévő tőketartozást is növeli. A Hitelszerződés lejárat előtti megszűnése, vagy módosulása esetén a teljes hátralévő tőketartozást érintő árfolyam-különbözet egy összegben esedékessé válik.

Az Adós kijelenti, hogy tudatában van a deviza alapú finanszírozás fokozott kockázatának, s vállalja ennek következményeit."

A 12. pontban a felek rögzítették, a szerződésben és annak mellékleteiben nem szabályozott kérdésekben a hitelező Üzletszabályzata az irányadó, az Adós a szerződés aláírásával kijelentette, hogy az Üzletszabályzatot átvette, megismerte és az abban foglaltakat magára nézve kötelezőnek ismerte el.

Az Üzletszabályzat 18.3.2. pontja egyebek között rögzítette, hogy a deviza alapú szerződések változó kamatozásúak, az ügyfél fizetési kötelezettségei forintban teljesítendő, a törlesztőrészletekre a szerződés devizanemére meghirdetett árfolyamok módosulásának függvényében a rögzített képlet szerinti meghatározott árfolyam-különbözet kerül érvényesítésre.

A 18.3.1. pont arról rendelkezett, hogy az ügyleti kamatláb változása esetén hogyan változnak a törlesztőrészletek a fix futamidejű, illetve a változó futamidejű szerződéseknel, a 18.3.3. pont pedig arról, hogy a változó futamidejű deviza alapú szerződések esetén az árfolyam-különbözet a törlesztőrészletek milyen változását eredményezi.

Az Üzletszabályzat 18.3.4. pontja szerint a deviza alapú finanszírozás esetén a törlesztőrészletek forintban fizetendő összege a devizanem árfolyamának és kamatának alakulásától függően változhat. Ennek jelentős kockázata abban rejlik, hogy a forint leértékelődése nemcsak az esedékes törlesztő részletek növekedését eredményezi, de a teljes hátralévő tőketartozást is növeli. A hitelszerződés lejárat előtti megszűnése vagy módosulása esetén a teljes hátralévő tőketartozást érintő árfolyam-különbözet egy összegben esedékessé válik.

A felperes módosított keresetében kérte az 1959. évi IV. törvény (rPtk.) 4. § (1) és (4) bekezdéseire, 205. § (3) bekezdésére, 209. § (1) és (4) bekezdéseire, 209/A. § (2) bekezdésére, továbbá az 1996. évi CXII. törvény (rHpt.) 203. § (1), (6) és (7) bekezdéseire, a 2/2014. PJE határozat 1. pontjára, a 93/13/EGK irányelvben foglaltakra alapítva, a bíróság állapítsa meg, hogy tisztességtelenek és a felperest fogyasztóként nem kötik az alperessel 2009. április 21-én megkötött perbeli hitelszerződés 6. pontjának a futamidőt maximáló, valamint a 7. pont második bekezdésének a deviza alapú finanszírozás esetén a törlesztőrészletek forintban fizetendő összege változásával és az ebből eredő kockázattal kapcsolatos rendelkezései. Kérte továbbá, hogy a bíróság kötelezze az alperest a tisztességtelen, ezért semmis szerződéses rendelkezések alkalmazásából adódó 1.479.288 forint felperesi túlfizetés visszatérítésére.

A szerződés 7. pontjában foglalt, a keresettel támadott szerződési feltétel tisztességtelenségére nézve előadta, az alperes nevében a szerződéskötés során eljáró autókereskedő cég alkalmazottja győzte meg arról, hogy a deviza alapú hitelkonstrukciót válassza, aki úgy tájékoztatta, hogy ez a konstrukció a legnépszerűbb, mert nem jár valós árfolyamkockázattal és a kamat is kedvező.

Arra a felvetésére, hogy ellentmondásosnak találja a 7. pont árfolyamkockázatra vonatkozó rendelkezését azzal, hogy az 56.931 forint összegű törlesztőrészlet 48 alkalommal történő megfizetése esetén a kölcsön visszafizetettnek minősül, azt a tájékoztatást kapta, nyugodjon meg, a szerződésben rögzített törlesztőrészleteket kell fizetnie. A felperes véleménye szerint a szerződés 7. pontja önmagában ellentmondásossága miatt tisztességtelen, mert nem világos, nem érthető.

Ez a szerződési feltétel azért is tisztességtelen, mert az árfolyamkockázatot anélkül hárítja át a felperesre, hogy arról a szerződéskötést megelőzően a rHpt. 203. § (1), (6) és (7) bekezdéseiben, a 2/2014. PJE határozat 1. pontjában és az Európai Unió Bírósága (EUB) C-26/13. számú ítéletében foglaltaknak megfelelő olyan tájékoztatást kapott volna az alperestől, amelyből érthetően és világosan kiderült volna számára, hogy az árfolyamkockázatot korlátozás nélkül ő viseli, és amely alapján megalapozottan felmérhette volna azt, hogy számára milyen gazdasági következményekkel járhat az árfolyamkockázat viselése. Ezzel összefüggésben a felperes a rPtk. 4. § (1) és (4) bekezdéseiben, 205. § (3) bekezdésében, az rHpt. 203. §-ában, továbbá a 93/13/EGK irányelv, az EUB C-194/94. és C-415/11. számú ítéleteiben foglaltakra is utalva hangsúlyozta, a tájékoztatásnak

a szerződéskötést megelőzően, a fogyasztó által aláírt külön nyilatkozatban kell megtörténnie, a szerződés blanketta szövege a kockázatfeltárást nem helyettesíti. A tájékoztatás tartalma pedig akkor megfelelő, ha az árfolyamkockázatról tényleges tájékoztatást ad, feltárja a fogyasztó előtt a hitelező bank mint professzionális pénzügyi vállalkozás számára nyilvánvaló devizapiaci törvényszerűségeket, felhívja a figyelmét arra a közgazdasági törvényszerűségekre, hogy az árfolyamkockázat - különösen a hosszú időtartamú szerződések esetén - felemészt a vélt kamatnyereséget.

A felperes véleménye szerint az alperes képviselőjében a szerződéskötés során eljáró autókereskedő cég alkalmazottjának tanúvallomása alapján egyértelműen megállapítható, hogy a szerződéskötést megelőzően az alperestől nem kapott világos és érthető tájékoztatást az árfolyamkockázat valós tartalmáról, a kapott tájékoztatás is csak arra utalt, hogy limitált a kockázat.

A szerződés 6. pontjának a keresettel támadott rendelkezése a felperes véleménye szerint azért tisztességtelen, mert egyoldalú hatalmasságot enged az alperesnek, ami a jóhiszeműség és tisztesség követelményét sértve megbontja a szerződés egyensúlyát és indokolatlanul hátrányos a fogyasztóra nézve.

Az alperes az ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte, elsősorban elévülésre hivatkozással.

Érdemben is vitatta a kereset megalapozottságát. Állította, a perbeli hitelszerződés 7. pontja az árfolyamkockázatra nézve a 6/2013. PJE határozatban és a 2/2014. PJE határozatban foglaltaknak megfelelő tájékoztatást tartalmazott, abból egyértelműen felismerhető volt az átlagos fogyasztó mércéjén keresztül megítélt konkrét fogyasztó számára, hogy az árfolyamkockázat őt terheli, és az árfolyam rá nézve kedvezőtlenül változhat.

Hangsúlyozta azt is, miután az árfolyamkockázat feltárást is tartalmazó perbeli hitelszerződést a felperes aláírta, rá hárul annak bizonyítása, hogy a szerződésben foglaltakkal szemben nem kapott az előírásoknak megfelelő egyértelmű és világos tájékoztatást. A szerződés aláírása egyúttal az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatás megismerését és az árfolyamkockázat következményeinek a vállalását is bizonyítja, erre tekintettel a felperes nem hivatkozhat megalapozottan arra, hogy az árfolyamkockázat számára nem volt világos és nem volt érthető.

A hitelszerződés 6. pontjával összefüggésben azt hangsúlyozta, változó futamidejű szerződés esetén lehetetlen a havonta esedékes törlesztőrészletek számának pontos meghatározása, mivel a szerződéskötéskor nem látható előre az esetlegesen bekövetkező kamatváltozások, árfolyamváltozások mértéke, a minimális és maximális időtartamok rögzítésével azonban meghatározta azt a törlesztőrészlet számot, amivel a felperesnek számolnia kell. A maximális futamidő kikötése nem tisztességtelen, különös tekintettel arra, hogy ezt a konstrukciót a felperes választotta, a kikötés az ő érdekét szolgálta.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a felperes keresetét elutasította, kötelezte a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az alperesnek 93.935 forint perköltséget, megállapította, hogy az eljárás során felmerült 88.760 forint illetéket az állam viseli.

Elsődlegesen az alperes elévülési kifogását vizsgálva arra vont le következtetést, hogy a perbeli fogyasztói kölcsönszerződésből eredő követelés a 2014. évi XXXVIII. törvény (DH1. tv.) 1. § (6) bekezdése figyelembevételével nem évült el, mert a szerződés 2014. június 30-án szűnt meg, a kereseti kérelem előterjesztésére pedig 2015. április 27-én került sor.

Az elsőfokú bíróság érdemben elbírálv a árfolyamkockázatra vonatkozó megfelelő tájékoztatás hiányára alapított felperesi érvelést, az elsőfokú bíróság, a 6/2013. PJE határozatra utalva kifejtette, az 1996. évi CXII. törvény (rHpt.) 203. §-a szerinti tájékoztatási kötelezettség megsértéséhez sem a rPtk., sem a rHpt. nem fűzi a semmisség jogkövetkezményét, a tájékoztatásnak az árfolyamváltozás lehetőségére és arra kellett kiterjednie, hogy annak milyen hatása van a törlesztő részletekre, de nem terjedhetett ki az árfolyamváltozás mértékére.

A 2/2014. PJE határozatban foglaltak értelmében a deviza alapú fogyasztói kölcsönszerződés azon rendelkezése, amely szerint az árfolyamkockázatot kedvezőbb kamatmérték ellenében korlátozás nélkül a fogyasztó viseli, a főszoállítás körébe tartozó rendelkezés tisztességtelensége akkor vizsgálható és állapítható meg, ha az általánosan tájékozott ésszerű, figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó számára annak tartalma a szerződéskötéskor a pénzügyi intézménytől kapott nem megfelelő tájékoztatás, vagy a tájékoztatás elmaradása folytán nem volt világos, nem volt érthető, ha a fogyasztó alappal gondolhatta úgy, hogy az árfolyamkockázat nem valós, vagy őt csak korlátozott mértékben terhel. Ebből kiindulva az alperesnek kellett azt bizonyítania, hogy a felperes tájékoztatása megtörtént.

A szerződés 7. pontja tartalmazza az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatást, így annak megtörténte teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalt szerződéssel igazolt. A vitatott szerződési rendelkezés egyértelműen rögzíti az árfolyamkockázat ismertetését annak megjelölésével, hogy a forint leértékelődése hatással van a törlesztő részletekre, és az is egyértelműen rögzített, hogy ennek következtében a törlesztő részlet, továbbá a hátralékos tőketartozás növekedni fog.

Ezen tájékoztatás megfelel a szerződéskötéskor hatályos rHpt. 203. § (4) és (5) bekezdéseiben foglaltaknak, a 6/2013. PJE határozat 3. pontjára figyelemmel a felperes érvelésével szemben nem kellett közgazdasági törvényszerűségeket is tartalmaznia.

Nem osztotta az elsőfokú bíróság a felperes azon érvelését sem, hogy a kockázatteltárásnak külön nyilatkozatban kellett volna megtörténnie, a fogyasztónak ugyanis még a szerződés megkötése, a kötelezettségvállalása előtt lehetősége volt az árfolyamváltozásból rá háruló kockázatok mérlegelésére akkor is, ha a kockázatteltáró nyilatkozatot maga a szerződés tartalmazza (BDT2016. 3457.).

A felperes azon állítása, hogy az árfolyamkockázatról semmilyen tájékoztatást nem kapott, ellentétes a személyes előadásával, ugyanis abból megállapítható, hogy a tájékoztatást elolvasta, megismerte, határozottan azt nyilatkozta „tudta, hogy van árfolyamkockázat, csak a mértéke elhanyagolhatóan volt titulálva”, mindebből következően a tájékoztatás érthető volt a számára.

A felperesi nyilatkozatból kiindulva vizsgálta az elsőfokú bíróság azt is, alappal gondolhatta-e úgy a felperes, hogy az általa viselendő árfolyamkockázat nem valós, nincs reális valószínűsége, illetőleg, hogy a mértéke elhanyagolhatóan volt-e beállítva. Az e körben meghallgatott ... tanúvallomása alapján az elsőfokú bíróság arra vont le következtetést, hogy az a felperes előadását nem támasztotta alá, nevezett tanú nem emlékezett arra, hogy a perbeli esetben az árfolyamkockázattal kapcsolatosan a szerződésben foglaltakon túlmenően volt-e tájékoztatás. A tanú vallomásából nem lehetett arra a megállapításra sem jutni, hogy a tájékoztatás nem történt meg, mert a tanú határozottan ezt nem állította.

Mindezt az elsőfokú bíróság arra az álláspontra helyezkedett, hogy az árfolyamkockázatra vonatkozó megfelelő tájékoztatás hiányára alapított érvénytelenségi kereset nem megalapozott.

Nem osztotta az elsőfokú bíróság a felperes azon érvelését sem, hogy a kölcsönszerződés 6. pontja megbontja a szerződés egyensúlyát, indokolatlan hátrányt alkalmaz a fogyasztóval szemben. Álláspontja szerint a perbeli kölcsönszerződés a 6. pontja értelmében változó futamidejű, az Üzletszabályzat 18.3.1. és 18.3.3. pontjai pedig egyértelműen rögzítik, hogy a kamatváltozás, illetve az árfolyam-különbözet elszámolása a futamidő változását eredményezi. Egyértelműen, világosan és érthetően meghatározott tehát, hogy a szerződés futamidejének változását mely tényezők idézhetik elő. Emellett a szerződés egyensúlya sem bomlik meg, a rendelkezések kifejezetten a fogyasztó egyenletes teljesítését biztosítják, mely nyilvánvaló előny számára arra is figyelemmel, hogy felperes a személyes előadása szerint is kifejezetten ragaszkodott a törlesztő részletek változatlanságához.

Az ítélet ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, melyben kérte elsődlegesen a megváltoztatását, a keresetének történő helyt adást, másodlagosan a hatályon kívül helyezését.

A 2/2014. PJE határozat értelmében a fogyasztóval szerződő félnek kell bizonyítania, hogy a szerződés megkötése előtt a rHpt. 203. § (6) és (7) bekezdéseiben, valamint a rPtk. 205. § (3) bekezdésében foglaltaknak megfelelően feltárta az ügylet kockázatát, bemutatta az esetleges árfolyamváltozás törlesztőrészletekre gyakorolt hatását, az ügyletből eredően a fogyasztót érintő kockázatot és ennek megtörténtét az ügyfél az aláírásával igazolta. Ebből következően az alperest terhelte a perben annak bizonyítása, hogy a törvényi előírásoknak megfelelő kockázatfeltárássra sor került. Ha ezt igazolta volna, akkor kellett volna a felperest arra felhívni, hogy ezzel szemben az ő terhére esik annak bizonyítása, hogy a kockázatfeltárással nem érthető, nem világos, alappal gondolta azt, hogy őt nem érinti vagy annak van egy felső határa.

Az elsőfokú bíróság nem tájékoztatta a felperest arról, hogy őt terhelné annak bizonyítása, hogy a kockázatfeltárással nem került sor, ugyanakkor terhére értékelte azt, hogy ... tanú nem emlékezett arra, hogy kockázatfeltárással az adott ügyben sor került volna. Az elsőfokú bíróság által levont következtetés azért téves, mert a felperes nem bizonyíthatja, hogy kockázatfeltárással nem került sor és az a körülmény, hogy a tanú vallomása a kockázatfeltárással tényét nem igazolta, nem a felperes, hanem az alperes terhére értékelendő.

Az EUB C-449/13. számú ítélete felhívásával állította a felperes, hogy a fogyasztóra a bizonyítási teher nem áthárítható, a perben az alperest terhelte annak kétségmentes igazolása, hogy a szerződés megkötése előtt az átlagosan tájékozott fogyasztó számára is érthető, világos módon bemutatta a konkrét kölcsönszerződés működési mechanizmusát és annak gazdasági következményeit. A tanúvallomás mint bizonyíték értékelése tehát téves, a felperes terhére nem eshet, a bizonyítási terhet érintő tájékoztatás pedig hiányos és jogszabálysértő, mindez eljárásjogi okból az ítélet hatályon kívül helyezésére és új eljárás elrendelésére ad alapot.

A felperes álláspontja szerint az elsőfokú bíróság döntése anyagi jogi értelemben is téves, figyelmen kívül hagyta, hogy az EUB a C-26/13. számú ítéletében rámutatott arra, hogy a szerződési feltételek világossága nem korlátozható azok nyelvtani érthetőségére, azt kiterjesztő módon kell értelmezni, az átláthatóság azt jelenti, hogy a szerződésben átlátható jelleggel fel kell tüntetnie az érintett mechanizmusok konkrét működését úgy, hogy a fogyasztónak módjában álljon egyértelmű és érthető szempontok alapján értékelni a számára ebből adódó gazdasági következményeket.

A felperes a Fővárosi Ítélet táblája egyik döntésére, valamint a Kúrián a DH törvények hatálya alá tartozó szerződések érvénytelenségével kapcsolatos perekkel foglalkozó Konzultációs Testület 2016. június 8-i üléséről felvett emlékeztetőben foglaltakra figyelemmel hivatkozott arra, hogy a fogyasztóval szerződő félnek a szerződés megkötése előtt kell megfelelő tájékoztatást adnia, abból kell kiindulni, hogy az átlagos fogyasztónak az árfolyamkockázat valós tartalmával nem kell tisztában lennie, ezért azt a pénzügyi intézménynek egyedileg konkrétan el kell magyaráznia. Mindezek alapján a felperes megalapozottan hivatkozott arra, hogy a szerződés megkötése előtt nem kapott a rHpt. 203. § (6) és (7) bekezdéseinek megfelelő tájékoztatást, ezért az elsőfokú bíróság nem juthatott volna arra a következtetésre: mivel az autókereskedő vallomása nem tudta egyértelműen igazolni, hogy nem volt kockázatfeltárással, így a felperes álláspontja nem volt elfogadható.

A fellebbezését kiegészítve hivatkozott arra is, hogy a tájékoztatásnak az árfolyamkockázatról és annak törlesztő részletekre gyakorolt hatásáról kellett szólnia. Az árfolyamkockázat nem azonosítható fogalom az árfolyamváltozás lehetőségével, ahhoz, hogy a fogyasztó részére a szerződést érintő kockázatot deklaráló szerződéses rendelkezés világos és érthető legyen, az alperesnek a szerződéskötés előtt közölnie kellett volna, hogy melyek azok az ismert körülmények, tények, gazdasági összefüggések, amelyek a szerződéses kockázatok meghatározzák és amelynek következtében árfolyamváltozás léphet fel. Professzionális szolgáltatótól elvárható, hogy a kockázatot meghatározó, általa ismert tényezőket és azok együttes vagy külön-külön kifejtett hatását ismertesse, enélkül a fogyasztó nem kerül mérlegelési helyzetbe.

A vitatott alperesi tájékoztatásból csak annyit lehet megállapítani, hogy a törlesztőrészletek összege nem állandó, akár változhat is, ez azonban nem elégséges, nem felel meg a törvényi követelményeknek, mert annak alapján csupán arra vonható le következtetés, hogy az árfolyamváltozás a törlesztőrészletekre kihatással van.

Véleménye szerint a jogalkotói szándék az volt, hogy a fogyasztó egészében átláthassa a szerződés működését, az abból fakadó esetleges többletterheket, a rHpt. 203. §-a ugyanis fogyasztóvédelmi rendelkezés, melynek szövegét a jogalkotó céljával egyezően kell értelmezni, összhangban az Alaptörvény 28. cikkében foglaltakkal.

Az alperes a fellebbezési ellenkérelmében kérte az ítélet helybenhagyását.

Állította, az elsőfokú bíróság döntése a 2/2014. PJE határozatban foglaltaknak maradéktalanul megfelelt, tekintettel arra, hogy a jogegységi határozat értelmében a tisztességtelenség vizsgálatára kizárólag akkor van mód, ha a fogyasztó állítása szerint számára az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatás nem volt világos és érthető, ebben az esetben a pénzügyi intézményt terheli annak bizonyítása, hogy a jogszabályban előírt tájékoztatást az adós megkapta. Ennek bizonyítottsága esetén a bizonyítási teher megfordul és az adóst terheli annak igazolása, hogy a jogszabálynak megfelelő tájékoztatás ellenére is a pénzügyi intézménytől olyan egyéb hitelt érdemlő tájékoztatást kapott, amely alapján azt gondolhatta, hogy a szerződéses rendelkezéssel ellentétben az árfolyamváltozásnak nincs valós kockázata.

Az alperes álláspontja szerint a perbeli szerződés 7. pontja megfelelően tartalmazza a rHpt. 203. § (6) és (7) bekezdéseivel elvárt kockázatfeltáró nyilatkozatot, tartalmazza az árfolyamkockázat ismertetését és annak hatását a törlesztőrészletre. A tájékoztatásból egy átlagosan figyelmes és körültekintő fogyasztó számára érthetőnek és világosnak kellett lennie annak a ténynek, hogy az árfolyam folyamatosan változhat és ez jelentős kockázatot hordoz magában, utóbbi pedig azt a veszélyt jelenti, hogy a forint leértékelődése a törlesztőrészleteken kívül a teljes hátralévő tőketartozást is növelheti. A „jelentős kockázat” kifejezést a felperesnek a szavak általánosan elfogadott jelentéstartalma alapján kellett értelmeznie, egyértelmű kellett, hogy legyen számára, a kockázat komoly mértékű, a deviza alapú kölcsönszerződés megkötésének jelentős kockázata van, illetve hogy a forint gyengülése esetén milyen következményekkel kell számolnia. A perbelivel azonos kockázatfeltáró nyilatkozatot vizsgálat tárgyává tette más ügyben a Fővárosi Ítéltábla, a Győri Ítéltábla, a Pécsi Ítéltábla és a Debreceni Ítéltábla is, ezen döntésekkel az elsőfokú bíróság határozata teljes egészében összhangban áll.

A felperest terhelte annak bizonyítása, hogy a szerződéskötéskor a 7. pontban foglaltaktól eltérő tájékoztatást kapott, a meghallgatott tanú viszont a szerződéskötés körülményeire nem emlékezett, nem tett olyan nyilatkozatot, mely szerint a szerződésben foglaltaktól eltérően a felperes olyan tájékoztatást kapott volna, hogy az árfolyamkockázat nem valós vagy csak korlátozott mértékben terheli.

A per tárgyalásának az EUB előtt C-51/17. számon folyamatban lévő előzetes döntéshozatali eljárás befejezéséig történt felfüggesztését követően folytatódó másodfokú eljárásban a felperes a fellebbezését kiegészítve az EUB C-186/16 és C-51/17. számú ítéleteiben foglaltakra utalva hangsúlyozta, a devizahitel szerződés esetén az ügyfelet érintő kockázatról a pénzügyi intézmény által nyújtandó tájékoztatás megfelelőségének alapvető feltétele, hogy annak alapján a fogyasztó megalapozottan tudjon dönteni arról, elkötelezi-e magát az adott feltételeknek, abból az átlagosan tájékozott fogyasztó fel tudja mérni a kockázatok pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt hatását, gazdasági következményeit.

A perbeli esetben egyértelműen megállapítható, hogy az alperes részéről nem került sor megfelelő tájékoztatásra, nem tartalmaz a C-51/17. számú ítélet 74. pontja szerinti külön figyelemfelhívást a

nemzeti fizetőeszköz súlyos leértékelődésének lehetőségéről és nem mutatja be, hogy a külföldi kamatlábak megemelkedése a felperes fizetési kötelezettségét miként érinti.

A felperes végül kifejtette azt is, ha a deviza alapú kölcsönszerződés esetén az árfolyamkockázat viselésével kapcsolatos rendelkezés a szerződés elsődleges tárgyát képezi, ezért a rHpt. 203. § (6) és (7) bekezdései szerinti, a fogyasztó által aláírt külön okiratba foglalt árfolyamkockázat feltárás elmaradása azt eredményezi, hogy a szerződés elsődleges tárgyával kapcsolatos rendelkezés a fogyasztó számára nem világos, nem érthető, ezért a szerződés megdől és a jogkövetkezményeket ennek megfelelően kell értékelni, illetve levonni.

A fellebbezés az alábbiak szerint megalapozatlan.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg és megalapozott jogi indokolással utasította el a felperes keresetét.

Az nem volt vitás a perben, hogy a szerződő felek között olyan deviza alapú fogyasztói hitelszerződés jött létre, amelynek az alperesi Üzletszabályzat is a részévé vált.

A per tárgyát a szerződés 6. pontjának a futamidőt maximáló, valamint 7. pontjának a törlesztőrészek forintban fizetendő összege árfolyamváltozástól függő változásával és az árfolyamkockázattal kapcsolatos, egyedileg meg nem tárgyalta, illetve általános szerződési feltételnek minősülő rendelkezései tisztességtelenségének és ebből eredő semmisségének a vizsgálata képezte.

A felperes a fellebbezésében megalapozatlanul sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítási teher szabályait nem megfelelően alkalmazta, mert az 1952. évi III. törvény (rPp.) 3. § (3) bekezdése szerinti előzetes tájékoztatási kötelezettségének eleget téve - amely teljes egészében megfelelt a rPp. 164. § (1) bekezdésének és a 2/2014. PJE határozat 1. pontjához fűzött indokolásnak - a 2015. szeptember 29-i tárgyalásról készült 6. sorszámú jegyzőkönyvben a bizonyítási teherre nézve azt a tájékoztatást adta a feleknek, hogy az alperes köteles bizonyítani, hogy az árfolyamkockázatról világos és érthető tájékoztatást adott a felperes számára, míg a felperesre hárul annak bizonyítása, hogy az árfolyamkockázatról nem kapott tájékoztatást az alperestől, illetve olyan tájékoztatást kapott, hogy a perbeli szerződés nem jár valós árfolyamkockázattal, a szerződésben rögzített törlesztő részeket kell megfizetnie, az alperes győzte meg arról, hogy ezt a szerződéstípust válassza.

Az elsőfokú bíróság a bizonyítékok rPp. 206. § (1) bekezdésének megfelelő, okszerű mérlegelésével, helytállóan állapította meg azt, hogy azok nem támasztották alá azt a felperesi állítást, hogy a szerződéskötéskor az alperes képviselőjében eljáró személy szóban olyan tájékoztatást adott, amelyre tekintettel az árfolyamkockázat valós tartalmáról a szerződésben rögzített egyértelmű és világos tájékoztatás ellenére a felperes alappal gondolhatta úgy, hogy az árfolyamkockázat nem valós, mértéke elhanyagolható. E körben a felperes ... tanúvallomásának értékelését is alaptalanul vitatta a fellebbezésében.

A fent kifejtettekre tekintettel a felperes a fellebbezésben tett állításával szemben az elsőfokú bíróság eljárási szabálysértést nem követett el, ezért az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezésére nincs ok.

Eljárási szabálysértés hiányában a Fővárosi Ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét érdemben vizsgálta.

Nem tévedett az elsőfokú bíróság, amikor arra az álláspontra helyezkedett, hogy a szerződés 7. pontja a szerződéskötéskor hatályos rHpt. 203. §-ában, a 6/2013. PJE határozatban, valamint a 2/2014. PJE határozatban foglaltaknak megfelelő világos és érthető tájékoztatást tartalmaz az árfolyamkockázatról, annak valós tartalmáról.

Deviza alapú kölcsönszerződés esetén - amint azt a 6/2013. PJE határozat 1. pontja és az ahhoz fűzött indokolás is rögzíti - a hitelező és az adós szerződésből eredő pénztartozása egyaránt devizában került meghatározásra (kirovó pénznem), és azt mindkét fél forintban volt köteles teljesíteni (lerovó pénznem). Az adós devizában adósodott el - olyan konstrukcióban szerezte meg idegen pénz időleges használatának jogát, amelyben az esedékességkor annyit tartozott forintban fizetni (leróni), amennyi megegyezik a szerződésben devizában meghatározott (kirótt) pénztartozással -, ebből következően ő tartozott viselni az árfolyamváltozás hatásait, azt a kockázatot (árfolyamkockázat), hogy a forint gyengülése fizetési terheinek növekedését, míg erősödése a csökkenését eredményezi.

Mindebből - a 2/2014. PJE határozat 1. pontjában és az ahhoz fűzött indokolásban foglaltakra is figyelemmel - az következik, hogy a deviza alapú kölcsönszerződés árfolyamkockázatra vonatkozó, az árfolyamkockázatot a fogyasztóra telepítő rendelkezései a főszolgáltatást megállapító szerződési feltételnek minősülnek, ezért tisztességtelenségük csak akkor vizsgálható és állapítható meg, ha a szerződéskötéskor tartalmuk - a szerződés szövegére, valamint a pénzügyi intézménytől kapott tájékoztatásra is tekintettel - az általánosan tájékozott, ésszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó számára nem volt világos és nem volt érthető.

Ebből a szempontból annak van jelentősége, hogy a szerződés szövege és a pénzügyi intézménytől kapott tájékoztatás alapján a fogyasztó képes volt-e értékelni az árfolyamváltozás rá nézve esetlegesen hátrányos gazdasági következményeit is, azt, hogy az árfolyamkockázat korlátozás nélkül kizárólag őt terheli, az árfolyam rá nézve kedvezőtlen változásának nincs felső határa.

A szerződő felek között fennálló információs egyensúlyhiányra tekintettel a deviza alapú kölcsönszerződések esetén az ügyletből eredően az ügyfelet érintő kockázatra nézve a rHpt. 203. §-a egy speciális, a rPtk. 205. § (3) bekezdésében foglaltakat meghaladó többlet tájékoztatási kötelezettséget írt elő a pénzügyi intézmények számára, amelynek tartalmaznia kellett az árfolyamkockázat ismertetését és annak hatását a törlesztőrészletekre. E tájékoztatásnak - amint azt a 6/2013. PJE határozat 3. pontjában és az ahhoz fűzött indokolásban a Kúria kifejtette - az árfolyamváltozás lehetőségére és arra kellett kiterjednie, hogy annak milyen hatása van a törlesztőrészletekre.

E speciális, az ügyfél által aláírt okiratba foglaltan teljesítendő tájékoztatási kötelezettség megsértéséhez ugyanakkor sem a rPtk., sem a rHpt. nem fűzte a semmisség jogkövetkezményét, ahogy arra az elsőfokú bíróság az ítélete indokolásában maga is helyesen hivatkozott, így a külön okiratba foglalt kockázatfeltáró nyilatkozat hiánya nem eredményezte a szerződés jogszabályba ütközés miatti semmisségét.

Vita esetén ugyanakkor a pénzügyi intézményre hárult annak bizonyítása, hogy az árfolyamkockázat valós tartalmáról a szerződéskötést megelőzően világos és érthető tájékoztatást adott a kölcsönt felvevő fogyasztó részére, annak alapján a fogyasztó képes volt értelmezni az árfolyamváltozás rá nézve esetlegesen hátrányos gazdasági következményeit is, abból egyértelműnek kellett lenni a számára, hogy az árfolyam rá nézve kedvezőtlen változásának nincs felső határa, az árfolyamkockázat korlátozás nélkül kizárólag őt terheli.

A fentiekből következően önmagában az, hogy a deviza alapú fogyasztói kölcsönszerződés árfolyamkockázatra vonatkozó, az árfolyamkockázatot a fogyasztóra telepítő rendelkezései egyértelműen és világosan tartalmazzák a kirovó és a lerovó pénznem megjelölését, valamint azt a konkrét működési mechanizmust, amelyen keresztül a kirovó pénznem deviza árfolyamának változása a fogyasztó által lerovó pénznemben teljesítendő törlesztőrészletek összegére hat, nem jelenti azt, hogy ezek a szerződési feltételek az árfolyamkockázat tekintetében is világosak és érthetőek, a fogyasztó számára az árfolyamkockázat valós tartalmára nézve is világos és érthető tájékoztatást tartalmaznak.

Ehhez az is szükséges, hogy megállapítható legyen, a szerződéskötést megelőzően a fogyasztó az árfolyamkockázatról olyan tartalmú tájékoztatást kapott a pénzügyi intézménytől, amelynek alapján az árfolyamváltozás rá nézve gazdaságilag hátrányos következményeit is értékelni tudta.

Ez következik egyebekben az EUB előzetes döntéshozatali eljárásban 2018. szeptember 20-án - a perbeli elsőfokú ítélet meghozatala után - megszületett C-51/17. számú (Illyés ügy) ítéletéből is, amely a 93/13/EGK. irányelv 4. cikk (2) bekezdésében foglalt világos és érthető megfogalmazás követelményét értelmezve az árfolyamkockázatot a fogyasztóra telepítő általános szerződési feltételek tekintetében a pénzügyi intézményt terhelő tájékoztatási kötelezettségre nézve a következő követelményrendszert állította fel ahhoz, hogy e szerződési feltételek megfeleljenek a világos és érthető megfogalmazás követelményének: a pénzügyi intézménynek elegendő tájékoztatást kell nyújtania a kölcsönvevők számára, hogy utóbbiak tájékozott és megalapozott döntéseket hozhassanak; annak ki kell terjednie a tagállami fizetőeszköz súlyos leértékelődésének és a külföldi kamatlábak emelkedésének a törlesztőrészletekre gyakorolt hatására, arra, hogy az gazdaságilag nehezen elviselhetővé válhat, ha az a pénznem, amelyben az adós a jövedelmét kapja, leértékelődik azon devizához képest, amelyben a kölcsönt nyújtották; a tájékoztatásra a szerződés megkötése előtt időben kell hogy sor kerüljön.

A fellebbezésben foglaltaktól eltérően az EUB a többi határozatában sem állított fel a fentieknél szigorúbb követelményrendszert az árfolyamkockázatról történő tájékoztatással összefüggésben és nincs ellentétben a Kúria Konzultációs Testületének emlékeztetőjével

A tájékoztatási kötelezettségnek ugyanakkor nem kellett kiterjednie az árfolyamváltozás várható irányára, előre nem látható mértékére, a kockázat reális voltára, valószínűségére és a pénzügyi intézménynek arról sem kellett nyilatkoznia, hogy a szerződés ideje alatt mi lehet az árfolyamváltozás felső határa.

A felperes személyes meghallgatása során tett nyilatkozatai is azt támasztják alá, hogy a kölcsönszerződés 7. pontjában foglalt tájékoztatás alapján a szerződéskötést megelőzően megérthette azt, hogy az árfolyamváltozás milyen hatással van a törlesztőrészletekre.

A fentebb kifejtettekből az következik, hogy a perbeli kölcsönszerződés 7. pontjában foglalt tájékoztatás önmagában a rHpt. 203. § (6) és (7) bekezdéseiben, a 6/2013. PJE határozat 3. pontjában és a 2/2014. PJE határozat 1. pontjában meghatározott követelményeken kívül az EUB C-51 /17. számú ítélet 74. pontjában felállított követelményrendszernek is megfelel, annak tudomásulvételét a felperes az aláírásával igazolta. A szerződésbe foglalt kockázatfeltáró nyilatkozat világosan és érthetően tartalmazta az átlagos fogyasztó mércéjén keresztül megítélt felperes számára azt, hogy az árfolyam változásának jelentős, fokozott kockázata van, mely valós, az nem korlátozott mértékben őt terheli, a változás növelheti az általa fizetendő szolgáltatás mértékét, ezért a tájékoztatás tisztességtelenségére a felperes alaptalanul hivatkozott.

A Fővárosi Ítélet tábla álláspontja szerint a szerződés 7. pontjának a keresettel támadott rendelkezése abban a vonatkozásban is világos és érthető, hogy a forint leértékelődése nemcsak a törlesztőrészletek, hanem a teljes hátralévő tőketartozást is növeli, ez esetben pedig nyilvánvalóan a szerződésben meghatározott számú és forint összegű törlesztőrészletek megfizetése nem

eredményezi a kölcsöntartozás kiegyenlítését, ezért e szerződési feltétel tisztességtelensége a felperes által állított ellentmondásosságra tekintettel sem állapítható meg.

A szerződés 6. pontjának a keresettel támadott rendelkezéseivel összefüggésben a Fővárosi Ítéltábla - figyelemmel arra is, hogy e körben a felperes a fellebbezését külön egyáltalán nem indokolta - csak utal arra, hogy maradéktalanul egyetértett az elsőfokú bíróság ítélete indokolásában kifejtett jogi álláspontjával.

Mindezekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a rPp. 253. § (2) bekezdése alapján - indokolását a fentiek szerint részben kiegészítve - helybenhagyta.

A Fővárosi Ítéltábla az eredménytelenül fellebbező felperest a rPp. 239. §-a alapján alkalmazandó rPp. 78. § (1) bekezdése szerint kötelezte az alperes 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) és (5) bekezdései szerint megállapított ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltsége megfizetésére, míg a felperes személyes költségmentessége folytán le nem rótt jogorvoslati illeték viseléséről a 6/1986. (VI. 26) IM rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a alapján rendelkezett.

Budapest, 2019. április 16.

. Kurucz Zsuzsánna s. k. a
tanács elnöke

Dr. Felker László s. k. előadó
bíró

. Félégyházy Megyesy Fatime s.
k. bíró

A kiadmány hitelül:
Szigeti Krisztina
tisztviselő